

Á leve, det er å elske

*Á leve, det er å elska
det beste di sjel fekk nå:
å leve, det er i arbeid
mot rikare mål á tró.*

*Á leve, det er i livet
á finna det største verd:
á leve, det er á vinna
til sanning i all si ferd.*

*Á leve, det er á leggja
all urett og lygn i grav:
á leve, det er som havet
á spegla ein himmel av.*

Anders Vassbotn

sum hevði orsök til at óttast teg, gjördu sitt til at birta uppundir hendan ótespíglaleik (tey vistu at tú vart dugnalig og áhaldin).

Soleiðis skiftir óttin ham og verður til felags njótan av forargilsinum og sjálvsrættvísnum. Og soleiðis ber tað til, at tað nýggja og ókenda, sum vekir óttan, eisini kann vera hæðskomið hjá honum, sum lítismetir seg sjálvan og sum ivast í egnari sannføring: tað fremmanda gevur honum møguleika til at krógva hansara persónligu ússaligheit og samstundis fóra seg fram sum ein, ið hevur avgjördar meiningar.

Spyrt tú hví tey óvundaðu tær? Tey vóru berðstikin av tær og tey óvundaðu tær, tí tú gjördi tað, sum tey ikki tora: at stíga fram og siga tína meining, sjálvt um tað var vágið og mong eygu vóru fest á tær. Uttan at tú ætlaði tað, sjálvandi, so hevði hettar við sær, at tú minti tey á teirra enga ryggloysi, sum tey altíð hava varhugan av, men sum tey ikki vilja kennast við.

Hesin »Krossfest! Krossfest!« - mentalitetur mundi mangan vera tær beiskur. Oftast vart tú yvirberandi kortini. Gud viti hví!...

III

Men tú hevði eisini nógvar vinir og kenningar, sum virdu teg høgt. Og teir gjördu fleiri og fleiri í tali. Heldur ikki hettar kundi vera óðrvísi, tí tú tæst vinir. Tann, sum lærði teg at kenna, kundi ikki annað enn fáa ein vin og gerast vinur við teg. Hann bleiv drigin inn í ein meldur, har hann fekk seg sjálvan royndan: sá knappliga alt í einum nýggjum ljósi, frá einum ørum vinkli....

Og so hesar tempo-broytingar, tá man var saman við tær! Viðhvørt hendi so nógvrundun um teg - og sjálv vart tú sum ein hvirluvindur - at man noyddist at velja fmillum at fylgja við tær ella líkasum bara royna at rinna sína egnu rytmu ella bara fáa eina bundna uppgávu frá tær. Tú vart mitt í øllum, og kortini yvirskoðaði tú alt, - frá byrjan til enda.

Og so viðhvørt hettar, at verðin fer ongan veg um vit taka okkum av lottum, - sita og práta um hettar og um hattar, í skellilátri ella djúpum álvarssmi.

Og so hesi eldfimu orðaskiftini, um lívið og deyðan, um kapitalismuna, so-

sialismuna og kommunismuna, um religiúnina og heimsspekina, um kærlíkan, tónleikin og bókméntirnar, um Jesus, Marx og Freud og allar hinar íspeglarnar, sum tað ikki stongdist fyri (teir troppaðu altíð upp fyrr ella seinni), um verðina, politikkin og fríðin: fyrst sáttliga, lurtandi... so ivrigari («Nú eri tað eg, sum tosi, so sleppur tú framat aftaná!«), so rþ og geyl í holini á hvørjum øðrum, har øll royna at rbóta øll av, tí onkur »hevur misskilt heila lotið«, so grátur og tannagrísl, hurðabrestir (lotu seinni: snfjandi innafur, albrynjaður við tí avgerandi argumentinum), so tað góðsliga speisemið millum vinir, sum slætтар sjógv og fær okkum at varnast, at kaffið er kalt...

Tann, sum ikki hevði verið nógvr saman við tær, kundi kanska fáa ta fatan, at alt skuldi metast politiskt, og at tað tí kundi vera livleyst og keðiligt at vera saman við tær. Hetta er skeivt. Fyri tað fyrsta, so var tú lott í sinni og bjartskygd, ja ov bjartskygd við hvørt, sum eg var inni á í áðni.

I øðrum lagi: rætt er tað, at alt hevði eitt perspektiv. At mála skúlagarðin t.d. hevði eitt perspektiv: at fólk skulu trívast har tey halda til, at næmingarnir tiskil skuldu mála sjálvir o.s.fr.

At mála skúlagarðin - tað kundi tí ongantíð missa álvaran og perspektivið. Men í somu lotu tú fór í holt við tað, so skuldi tað so sanniliga eisini vera eitt virksemi ið líkasum hvíldi í sær sjálvum og sum tað var fragd í at gera.

Uttan mun til um tað var arbeiði ella frítíðarvirksemi - hjá tær runnu gaman og álvari, konsentrátión og skapandi hugflog saman í eitt, fyri at tað besta úrslitið skuldi spyrjast burtur úr.

(Av misgáum, sum undirritaði hevur ábyrgdina av, eru hesi trý brotini ikki komin við í Norðlýsinum).

At vera saman við tær kundi vera stuttligt, tað kundi vera álvarsligt, ja gud hjálpi mær eisini berðsamt, men tað var altíð lívligt!

Sjálvrur var eg ein av teimum hepnun, sum lærði teg at kenna. »Harkalið hjá Helle« havi eg ofta høyrð fyri. Liggur tað í hesum, at tú potaði niður í okkum, hvat vit skuldu meina og gera? At vit so at siga vóru ein polyfonisk útgáva av tínnari sannføring? Eg haldi, at tað var soleiðis, tey hugsaðu.

Vistu tey ikki, at tú vart okkara hvassasti kritikkar! Og at tú sjálv valla fanst hvassari kritikkarar enn okkum.

Nú, eg skuldi skrivað tær hesar reglurnar, kundi eg ikki lata vera við at leita fram okkurt rámandi sitat (eg hoyri teg fyri mær: »Tað passar akkurat fyri teg!«) Tað var so upplagt at fara í bókina »Venskab«, sum Francesco Alberoni hevur skrivað; italiu-maðurin, tú veist, sum eisini hevur skrivað bókina »Kærlighed og forelskelse« (gloymi ikki hin morgunin, tá tú rak Niels Christian og meg á dyr; tá høvdu vit sitið eina heila nátt uttan at semjast um høvudspástandin hjá Alberoni: »Man forsker sig ikke, hvis man er bare nogenlunde tilfreds med sig selv og sin tilværelse«).

Men aftur til hettar við sitatínum. Næstan beinanvegin datt eg niður á eina reglu, har Alberoni skivar, hvussu eitt vinarlag ikki er og heldur ikki kann vera. Eitt vinarlag er ikki soleiðis, sum vit vanligliga hugsa okkum samskiptið millum ein lærara og ein næming, har annar parturin hevur ein sannleika at leggja niður í hin, meðan hin bara noyðist at taka eftir. Vinir mugu vera á jøvnum fót.

Ein vinur er opin fyri ávirkan; ein vinur ger, at tú fært eyga á tínnar veikur stíðir og vilt kennast við tær, og hann

fær eisini tað besta fram í tær.

Eg haldi, at akkurat hendan eina reglan hjá Alberoni er so beinrakin og ein so vakur minnisvarði um teg og um okkara vinarlag, at hon skal standa ein-samøll:

»Intet ligger venskabet fjernere end et lærer-elev forhold«.

Tú vart opin í sinni, - opin fyri øllum tí, ið fyrifórst rundan um teg, eisini - og kanska serliga - yvirfyri tí, sum var nýtt.

ókent og »óðrvísi«; bersøgin vart tú, men tú dugdi altíð at velja lotuna og orðini; og so vart tú so sjáldsama hjarta-góð.

Nú ert tú farin. Kortini ert tú okkara millum Óðrvísi kann tað ikki vera.

Leif, Súsanna, Herborg, Rani, Óluva og Niels Christian lata heilsa. Kærar heilsur og tøkk frá okkum øllum.

Ólavur

Kringsatt av fiender, gå
inn i din tid!
Under en blodig storm -
vi dig til strid!
Kanske du spør i angst,
udekket, åpen:
hvad skal jeg kjempe med,
hvad er mit våpen?

Her er dit vern mot vold
her er dit sverd:
troen på livet vårt,
menneskets verd.
For all vår fremtids skyld,
søk det og dyrk det,
dø om du må - men:
øk det og styrk det!

Stilt går granaternes
glidende bånd
Stans deres drift mod død,
stans dem med dnd!
Krig er forakt for liv.
Fred er å skape.
Kast dine krefter inn:
døden skap tape!

Edelt er mennesket,
jorden er rik!
Finnes her nød og sult,
skyldes det svak,
Knus det! I livets navn
skal urett falle.
Solskinn og brød og ånd
eies av alle.

Dette er løftet vårt
fra bror til bror:
vi vil bli gode mot
menneskenes jord.
Vi vil ta vare på
skjønnheten, varmen -
som om vi bar et barn
varsomt på armen!

Nordahl Grieg